

1. The Central Committee of the Communist Party of China Marx Engels Lenin Stalin Collected Works of Marx and Engels: Volume 1 [M] Beijing: People's Publishing House, 2009:134567

2. Speech at the Commemoration of the 200th Anniversary of Marx's Birth [N] People's Daily, May 5, 2018 (002)

3. Compilation of documents of the 20th National Congress of the CPC Beijing: People's Publishing House, 2022:16

Захаров Вячеслав,
аспірант кафедри філософії,
Інститут соціально-гуманітарних технологій,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

КУРАТОР ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: РОЛЬ ЛЮДИНИ У ТЕХНОЛОГІЧНУ ДОБУ

Зараз ми перестаємо бути лише творцями, винахідниками чи користувачами інструментів, які самі ж створили. Ми стаємо сусідами нових форм “розуму”. Поява та розвиток Штучного інтелекту (ШІ) ставить перед людиною питання про самотність, етику та відповідальність. Ким ми є поруч з ШІ? Класично задача людини у сфері технологій полягала у створенні й контролі над винаходами. Але сьогодні, технологія настільки міцно вкоренилася в людському бутті, настільки розширилася, що стала продовженням “людської руки” та самоіснуючою (самонавчальною) системою. Функції ШІ полягають не лише у виконанні поставлених завдань, роботі згідно з простими алгоритмами. Усе набагато масштабніше та глибше. Автоматизація процесів за рахунок використання ШІ робить керівника/творця доглядачем/спостерігачем складних систем, що мають власну динаміку.

Літом 1956 року протягом двох місяців йшов Дортмундський семінар на якому було вперше визначено поняття “Штучний інтелект”: це наука і техніка створення інтелектуальних машин, особливо інтелектуальних комп’ютерних програм. [1, с. 20]. Досліджуючи визначення штучного інтелекту, Баранов зазначає, що в оксфордському словнику вже підкреслюється розумовий процес людини “штучний інтелект — це теорія, розробка комп’ютерних систем, здатних виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту, таких як візуальне сприйняття, розпізнавання мови, прийняття рішень і переклад між мовами.” [1, с.20]

Використання ШІ несе в собі певні загрози, які активно обговорюють на всіх політичних рівнях. По-перше, економічні та політичні фактори мають значний вплив на можливість використання ШІ менш розвинутими країнами, які можуть опинитися під загрозою від більш розвинутих країн. По-друге, системи ШІ можуть вступити в конкуренцію з людьми у будь-якій сфері життєдіяльності, що може призвести до економічних і політичних вибухів [3]. По-третє, проблеми можуть стосуватися порушення приватного життя (наприклад, викрадення особистих даних, використання роботів-шахраїв, переслідування людей, зламування систем безпеки, або ШІ почне самотійно приймати рішення).

І у такому світі, питання відповідальності займає особливе місце. Це може розглядатися як левінасівська відповідальність за Іншого. Розглядаючи проблему запровадження ШІ у сферу права, дослідники приходять до думки, що це неможливо. Суддя, втілюючи право на практиці, бореться з виявом несправедливості, відновлює гармонію існуючого порядку, порушеного людиною, шляхом прийняття справедливого рішення. [2, с.

274]. Основу професійної свідомості судді становить правосвідомість і моральна свідомість, а вони не притаманні штучному інтелекту. Тому претензія штучного інтелекту на об'єктивність залишається лише фікцією [2, с. 275]. А якщо замінити судьей ШІ хто буде нести відповідальність у разі несправедливого вироку? Якщо машина без водія зіб'є дитину, хто буде відповідати? Або коли почнеться проблема викрадення даних. Використання ШІ апологізується економією часу, коштів, об'єктивністю та чіткістю роботи. Але на прикладі суддів ми бачимо, що ще існує сфера етики, відчуттів, емпатії те, що ШІ не може замінити. Проте залишається питання, коли є факт використання ШІ. Ким є людина? На наш погляд, людина змінює роль на куратора. Людина, яка на пряму не працює з задачею, але спостерігає, направляє і бере відповідальність на себе за наслідки використання ШІ.

Список використаних джерел:

1. Баранов О. Інтернет речей і штучний інтелект: витоки проблеми правового регулювання. ІТ -право: проблеми та перспективи розвитку в Україні : Збірники матеріалів Міжнар. науково-практ. конф., м. Львів, 17 листоп. 2017 р. 2017. С. 18–42.

2. Токар Л. Штучний інтелект на варті справедливості: утопія чи перспектива людства. Порівняльно-аналітичне право. 2020. С. 273–275. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/35614/1/ШТУЧНИЙ%20ИНТЕЛЕКТ%20НА%20ВАРТИ%20СПРАВЕДЛИВОСТИ.pdf>

3. Штучний інтелект і інтелектуальна власність: проблеми регулювання : [науково-практичне видання] / Г. Андрощук та ін. Київ : Інтерсервіс, 2022. 204 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/31563>

Захаров Євгеній,
аспірант кафедри філософії,
Інститут соціально-гуманітарних технологій,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

«ІНДИВІДУАЛІЗМ ТА ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА»

Протягом століть, у соціально-філософському дискурсі, людина постає як носій свободи волі, раціонального мислення та відповідальності. Втім, на наш погляд, сучасний світ під впливом глобалізації та цифровізації трансформує ці здібності та ставить під питання людську автономію. Прикладом може бути сфера цифрової економіки. Яка почала базуватися на великих цифрових платформах, алгоритмах, поведінковій економіці, використанні штучного інтелекту, відсутності фізичного товару, використанні криптовалюти та цифрових активів. Такі умови ставлять питання про свободу споживача та можливий прояв індивідуалізму в цифровому просторі. «Цифровізація економіки є соціальною формою цифрової епохи, що демонструє взаємодію між людьми, технологіями та даними [1, с. 19]. Людина залишає в цифровому просторі безліч даних про себе, свої уподобання та бажання. У той самий час, ці дії аналізуються ШІ і надалі пропонується контент, який потенційно має сподобатися користувачу. «Цифрова економіка – це не просто новий етап розвитку економічних відносин, а глобальна трансформація суспільства, що змінює не лише методи виробництва та споживання, а й саму структуру соціально-економічних взаємодій [1, с.21].